

Súd: Krajský súd Banská Bystrica
Spisová značka: 5Tos/20/2024
Identifikačné číslo súdneho spisu: 6424010071
Dátum vydania rozhodnutia: 26. 03. 2024
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Štefan Novák, LL.M.
ECLI: ECLI:SK:KSBB:2024:6424010071.1

Uznesenie

Krajský súd v Banskej Bystrici, v senáte zloženom z predsedu senátu JUDr. Štefana Nováka, LL.M. a sudcov JUDr. Bc. Viktora Marka, PhD. a Mgr. Ivany Datlovej, na neverejnom zasadnutí dňa 26. marca 2024 vo veci uloženia ochranného liečenia A. B., o jeho sťažnosti proti uzneseniu Okresného súdu Žiar nad Hronom sp. zn. 1Nt/4/2024 zo dňa 29.02.2024, takto

rozhodol:

Podľa § 193 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku sťažnosť A. B. z a m i e t a.

odôvodnenie:

Uznesením Okresného súdu Žiar nad Hronom sp. zn. 1Nt/4/2024 zo dňa 29.02.2024 samosudca podľa § 73 ods. 1 Trestného zákona uložil A. B. ochranné psychiatrické liečenie ústavnou formou.

Dňa 12.03.2024 bola okresnému súdu doručená sťažnosť proti uzneseniu od A. B.. V sťažnosti žiadal, aby bola vypracovaná objektívna lekárska správa ohľadne jeho psychického stavu, nakoľko sa necíti byť tak psychicky narušený, aby bol jeho pobyt na slobode pre spoločnosť nebezpečný. Má veľké výhrady k prístupu a práci ustanoveného obhajcu, ktorý mu neposkytuje žiadnu právnu pomoc, je odkázaný sám na seba a na pomoc okolia. Trvá na tom, aby odvolací súd zrušil rozhodnutie prvostupňového súdu a sám rozhodol tak, že vráti vec Okresnému súdu Žiar nad Hronom na nové prejednanie a rozhodnutie, aby bol objektívne posúdený jeho duševný stav.

Proti uzneseniu podal sťažnosť aj obhajca A. B., podaním doručeným krajskému súdu dňa 25.03.2024. Argumentoval tým, že súd sa dostatočne nevysporiadal so zisteným skutkovým stavom, so zabezpečenými dôkazmi a nevzal v potrebnom rozsahu do úvahy všetky rozhodujúce skutočnosti. Podľa jeho názoru neboli splnené podmienky na uloženie liečenia ústavnou formou, súd sa nedostatočne vysporiadal s otázkou, či je vôbec na mieste ukladať ochranné liečenie, či vzhľadom na jeho dobrovoľnú hospitalizáciu už nebol naplnený jeho účel, prípadne či by nebolo v tomto prípade vhodnejšie liečenie ambulantnou formou. Poukázal na to, že znalecké posudky boli vypracované ešte pred zastavením trestného stíhania voči jeho osobe a nie v čase rozhodovania o uložení ochranného liečenia. Mal za to, že nebol dôvod na uloženie ochranného psychiatrického liečenia ústavnou formou, nakoľko sa pomerne už dlho dobrovoľne podrobuje ústavnej liečbe a nie je zrejmé či už vzhľadom na toto obdobie nedošlo k naplneniu účelu liečby, prípadne či by účel nespĺnilo aj ambulantné liečenie za súčasného dodržiavania predpísanej liečby. Vzhľadom na vyššie uvedené skutočnosti navrhol, aby orgán rozhodujúci o sťažnosti zrušil napadnuté uznesenie Okresného súdu Žiar nad Hronom sp. zn. 1Nt/4/2024 zo dňa 29.02.2024 a vec mu vrátil aby ju znova prejednal a rozhodol, prípadne aby vo veci sám rozhodol tak, že návrh na uloženie ochranného liečenia zamietne, prípadne rozhodne o uložení ochranného liečenia ambulantnou formou.

Podľa § 192 ods. 1 písm. a), písm. b) Trestného poriadku, pri rozhodovaní o sťažnosti preskúma nadriadený orgán správnosť výrokov napadnutého uznesenia, proti ktorým sťažovateľ podal sťažnosť a konanie predchádzajúce týmto výrokom.

Krajský súd v Banskej Bystrici ako súd nadriadený, zistil, že sťažnosť podal A. B. ako oprávnená osoba v zákonnej lehote proti rozhodnutiu, proti ktorému bola prípustná. Následne preskúmal správnosť výroku napadnutého uznesenia, proti ktorému A. B. podal sťažnosť, ako aj konanie predchádzajúce tomuto výroku. Po uvedenom procesnom postupe dospel k záveru, že sťažnosť A. B. nie je dôvodná.

Krajský súd zo spisového materiálu zistil, že uznesením vyšetrovateľa PZ OR PZ Žiar nad Hronom, sp. zn. ČVS:ORP-89/1-VYS-ZH-2023 zo dňa 24.02.2023 bolo vo veci začaté trestné stíhanie a súčasne vznesené obvinenie A. B. pre zločin týrania blízkej osoby a zverenej osoby podľa § 208 odsek 1 písm. a), písm. b), písm. e), odsek 3 písm. d) Trestného zákona s poukazom na ustanovenie § 138 písm. a), písm. b) Trestného zákona na tom skutkovom základe, že

na tom skutkovom základe, že od nezisteného času 2015 do dňa 22.02.2023 v C. na ulici D. E. 4/7 opakovane fyzicky a slovne napádal družku F. G., vulgárne jej nadával, počas hádok na ňu pľul, zakazoval jej komunikovať s inými ľuďmi, zobral jej mobilný telefón a kontroloval ju čo robí, napriek tomu, že sa starala o apartmány, ktoré boli v dome, kde žili, nemala pracovnú zmluvu a ani od neho nedostávala peniaze ako zamestnanec, t. j. nemala vlastný príjem, všetky peniaze, aj za apartmán chodili na jeho účet, chcel, aby sa starala len o neho, počas fyzických útokov jej dával zauchá, vykrúcal jej ruky dozadu čo sa dialo najmä po tom, ako ho poškodená konfrontovala s nejakou situáciou, potajomky komunikovala so synom obvineného - H., pretože chcela aby bol pokoj a aby nevyvolával hádky, niekoľkokrát ju vymkol alebo ju nechcel pustiť z domu, dňa 04.01.2022 počas hádky po tom, ako F. G. nevedela nájsť svoj mobilný telefón a obvinený jej hovoril, že si ho zobrala a niekde schovala, bola už tak psychicky vyčerpaná, že sa rozplakala a povedala že končí, na čo obvinený vytiahol bližšie nezistenú strelnú zbraň (pištoľ) ktorú položil na stôl a povedal jej, aby si ju zobrala do ruky a aby sa zastrelila, ale že on odíde z domu, aby to nebolo na neho a aby po ňom neostali stopy, povedala mu, že ona nechce zomrieť, obvinený na to vytiahol zásobník, poškodená sa zľakla avšak vedela, že sa musí uklidniť, aby túto situáciu prežila a následne upokojila aj obvineného, ktorý sa dožadoval aby ho odprosila a potom jej vrátil telefón, raz keď prišiel jeho syn H. z Nemecka domov, našiel ju s opuchnutou tvárou, pričom na jeho dotaz či jej to spravil jeho otec, teda obvinený, iba prikývla, ďalej sa 09.05.2022 stalo, že keď sa pohádali, tak do nej strčil a ona spadla, pričom sa zobudila v noci na zemi a išla jej krv z nosa, nevedela sa postaviť, pri nádychu ju boleli rebrá, pričom keď sa spýtala obvineného, že prečo ju bolia rebrá tak jej povedal, že večer spadla a nedýchala, dal jej prvú pomoc a odtiahol ju do spálne, nezavolať jej sanitku a keď išla napokon k lekárovi, na RTG zistili, že má narazené rebrá a zlomený nos, v období od novembra 2021 do novembra 2022 sa agresivita obvineného voči poškodenej vyhrtila do takej miery, že ju minimálne dva - trikrát do mesiaca ju zbil tak, že mala monokle, modriny a niekedy ju aj kopol, stalo sa aj také, že sa na ňu zahnal nožom, čím obvinený svojim konaním voči F. G., nar. XX.XX.XXXX, trv. bytom C., D. E. X/X vyvolával u nej strach, nervozitu a neistotu, po čom F. G. zostala smutná a psychicky vyčerpaná.

Ďalej uznesením vyšetrovateľa PZ OR PZ Žiar nad Hronom, sp. zn. ČVS:ORP-89/1-VYS-ZH-2023 zo dňa 01.03.2023 bolo vo veci začaté trestné stíhanie a súčasne vznesené obvinenie A. B. pre zločin nedovoleného ozbrojovania a obchodovania so zbraňami podľa § 294 odsek 1, odsek 4 písm. c) Trestného zákona a zločin nedovoleného ozbrojovania a obchodovania so zbraňami podľa § 294 odsek 2 Trestného zákona, na tom skutkovom základe, ako je to uvedené v cit. uznesení.

V priebehu trestného konania boli na základe príkazu sudcu pre prípravné konanie Okresného súdu Žiar nad Hronom sp. zn. 5Tp/29/2023 zo dňa 30.03.2023 do konania pribraté znalkyne z odvetvia psychológie a psychiatrie za účelom vypracovania znaleckých posudkov vo veci duševného stavu A. B..

Na podklade vypracovaných znaleckých posudkov znalkyň MUDr. Zuzany Kašparovej č. 075/2022 a Mgr. Vladimíry Čekelovej č. 070/2023 zo dňa 13.12.2022 bolo uznesením prokurátorky Okresnej prokuratúry Žiar nad Hronom sp. zn. 2 Pv 60/23/6613-75 zo dňa 19.12.2023, právoplatným dňa 09.01.2024, podľa § 215 ods. 1 písm. e) Trestného poriadku vyššie uvedené trestné stíhanie zastavené, pretože bolo zistené, že obvinený A. B. nebol v čase činu pre nepříčetnosť trestne zodpovedný. Podaním doručeným okresnému súdu dňa 02.02.2024 prokurátorka okresnej prokuratúry navrhla, aby súd A. B. uložil ochranné psychiatrické liečenie ústavnou formou.

Podľa § 73 ods. 1 Trestného zákona, súd uloží ochranné liečenie v prípadoch uvedených v § 39 ods. 2 písm. c) a § 40 ods. 1 písm. c) alebo ak páchatel' činu inak trestného nie je pre nepríčetnosť trestne zodpovedný a jeho pobyt na slobode je nebezpečný.

Ochranné liečenie je jedným z druhov ochranných opatrení, ktoré dopĺňajú systém trestnoprávných sankcií a zabezpečujú nielen ochranu spoločnosti pred duševne chorými alebo návykovo závislými osobami, ale umožňujú páchatel'om trestných činov liečiť sa poskytnutím odbornej lekárskej starostlivosti. Trvanie ochranného liečenia závisí od splnenia jeho účelu a vykonáva sa ambulantnou alebo ústavnou formou. Súd uloží ochranné liečenie v prípade, ak, okrem iného, páchatel' činu inak trestného nie je pre nepríčetnosť trestne zodpovedný a zároveň je jeho pobyt na slobode nebezpečný. Ochranné liečenie sa vykonáva spravidla v zariadení ústavnej zdravotnej starostlivosti a ak možno vzhľadom na povahu choroby a liečebné možnosti očakávať, že účel splní aj ambulantné liečenie, môže súd nariadiť aj tento spôsob liečenia, ale iba vtom prípade, ak pobyt takejto osoby na slobode nie je nebezpečný.

Pri zisťovaní, či je pobyt páchatel'a činu inak trestného na slobode nebezpečný, musí súd zhodnotiť všetky dôkazy prichádzajúce do úvahy, a to najmä znalecký dôkaz vykonaný vyšetrením duševného stavu.

Vychádzajúc z vyššie uvedeného krajský súd konštatuje, že všetky skutočnosti zistené v doterajšom konaní nasvedčujú tomu, že A. B. bolo potrebné uložiť ochranné psychiatrické ústavné liečenie. Pokiaľ ide o výsledky znaleckých dokazovaní, je potrebné poukázať najmä na skutočnosť, že u menovaného je prítomnosť endogénnej duševnej poruchy v užšom zmysle slova – schizofrénnej psychózy, ktorá prakticky ovplyvňuje jeho konanie, a ktorá viedla v čase posudzovanej trestnej činnosti k vymiznutiu jeho ovládacích aj rozpoznávacích schopností. U obvineného pretrváva autisticko dereistické myslenie, má poruchy konania, emotivity, chýba mu náhľad na zistenú duševnú poruchu. A. B. vzhľadom na svoj duševný stav nemohol rozpoznať protiprávnosť svojho konania a nemohol ani toto svoje konanie ovládať. Jeho pobyt na slobode z psychiatrického hľadiska považuje znalkyňa za nebezpečný pre spoločnosť, v súvislosti s čím znalkyňa navrhla absolvovanie ústavnej ochrannej psychiatrickej liečby. Krajský súd nemal pochybnosti o správnosti a úplnosti záverov znaleckých posudkov, preto v tomto smere sťažnostné námietky menovaného považoval za nedôvodné a v tomto smere ani nevzhliadol relevantný dôvod na doplnenia dokazovania.

Neobstojí ani argumentácia A. B. spočívajúcej v tom, že sa nechal dobrovoľne hospitalizovať v Psychiatrickej nemocnici prof. Matulaya v Kremnici. Krajský súd má zo spisového materiálu jednoznačne preukázané, že to nebolo tak, ako tvrdí A. B., ale po zastavení trestného stíhania bol prepustený z väzby a zároveň bol preeskortovaný do Psychiatrickej nemocnici v Kremnici príslušníkmi OO PZ v Žiari nad Hronom.

Krajský súd prisvedčil názoru okresného súdu na potrebu uloženia ochranného liečenia stanovenou formou a sám dospel k záveru, že A. B. bolo nevyhnutné uložiť príslušné ochranné liečenie ústavnou formou, pretože práve spôsob jeho výkonu v ústavnom zariadení je nevyhnutný na dosiahnutie samotného účelu ochranného liečenia, a síce terapeutického účinku špecializovaného liečenia na jeho osobu, a zároveň za účelom ochrany spoločnosti. Podkladom rozhodnutia súdu v tomto rozsahu bol predovšetkým znalecký posudok súdneho znalca a závery z neho vyplývajúce, kedy aj znalec, ktorý ako osoba na to povolaná, vie najlepšie zhodnotiť zdravotný stav skúmanej osoby a na to nadväzujúcu potrebu ochranného liečenia, považoval za nevyhnutné, aby A. B. vykonal ochranné psychiatrické liečenie ústavnou formou. V tejto súvislosti sťažnostný súd pripomína, že súd pri ukladaní ochranného liečenia neurčuje dobu jeho trvania, dĺžka trvania ochranného liečenia tak nie je časovo obmedzená. Ochranné liečenie trvá tak dlho, dokiaľ to vyžaduje jeho účel daný zlepšením zdravotného stavu, teda pokiaľ je ochranné liečenie potrebné na dosiahnutie jeho účelu (§ 74 ods. 2 Tr. por.). V prípade, ak sa v priebehu liečby zistí, že si stav liečenej osoby, ktorej bolo nariadené ústavné liečenie už nebude vyžadovať takúto formu liečby, pretože nebezpečenstvo, ktoré od liečenej osoby hrozí, je odstránené alebo aspoň zásadne obmedzené môže príslušný súd ústavné liečenie zmeniť na ambulantné liečenie.

S poukazom na uvedené skutočnosti krajský súd dospel k záveru, že v posudzovanom prípade boli splnené všetky zákonné podmienky v zmysle ustanovenia § 73 ods. 1 Trestného zákona na uloženie ochranného psychiatrického ústavného liečenia. Nemožno totiž opomenúť, že sťažovateľ sa

mal dopustiť vyššie uvedenej trestnej činnosti, a len z dôvodu jeho nepríčetnosti v dôsledku duševnej choroby sa v trestnom stíhaní nepokračovalo, ale došlo k jeho zastaveniu.

Podľa § 193 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku nadriadený orgán zamietne sťažnosť, ak nie je dôvodná.

S poukazom na uvedené skutočnosti senát Krajského súdu v Banskej Bystrici sťažnosť A. B. v súlade s ustanovením § 193 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku ako nedôvodnú zamietol tak, ako je uvedené vo výrokovej časti tohto uznesenia.

Uznesenie bolo prijaté senátom Krajského súdu v Banskej Bystrici jednomyseľne (§ 163 ods. 4 Trestného poriadku v spojení s § 180 Trestného poriadku).

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu riadny opravný prostriedok nie je prípustný.